

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. пл. Дамбровського (Хорунціни). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошена значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довесеня по 3) с. від стрічки.

Голоси з чеського табору про обнову міністерства.

(X) Про обнову міністерства відозвали ся два замітні голоси з чеського табору а іменно бувшого міністра Резека і барона Періша з консервативної шляхти. Др. Резек висловлює незвичайну радість з того, що вибір упав на такого мужа, як др. Ранда і пише даліше: «Новий чеський міністер є чоловіком великанської сили праці, великого такту і знає наші обставини не лише на полі науки і штуки, але мало таких у нас, що булиб так добре ознаклені з відносинами в чеських краях. Нема сумніву, що єго іменованє навіть в радикальних кругах зробить добра вражінє. Бо чоловік, котрий більш 40 літ трудив ся яко професор університету, виховав тисячі учеників, котрі трудять ся на різних областях прилюдного житя, котрого наукова праця положила підвалини до наукового розвитку письменства в Чехах, не може бути підозріваний, мовби то він був не добрим Чехом». Др. Резек підносить іменно єго великі заслуги при поділі праского університету і кінчить словами, що «др. Ранда горячо любить свій нарід і держить ся оклику в своїх змаганях: *suaviter in modo, fortiter in re*».

Барон Періш вказує на те, що народи Австрії заскочені несподівано зворотом у внутрішній політиці, хоч сей зворот не послідував так зовсім знечевя. Спир між Чехами а правительством так був заострив ся, що годі було ще більше натягати стру-

ну. Одна і друга сторона бачила, що не може другої поконати. Тим то почали оглядати ся за виходом, а не відступаючи від своїх засад, можуть дійти до нового положеня в будуччині. Се імовірно стало ся і чеському народови неперечно будуть дані такі певні заворуки, що не буде небезпечности, щоби народні інтереси єго потерпіли, а тоді буде єму спроможнє не лише дбати про свої народні справи але також подумати про важні економічні питання.

«Хто щільно слідив події в Чехах в останнім півроці, мусів зрозуміти, що там бажать рішучого звороту. Не лише з поперед самого народу, але і з кругів єго прихильників обговорювано справу обструкції із спокон давнійше немислимим і широкі верстви чеської суспільности заявляли ся за поворотом до хосенної праці. Таким способом іменно ті люди, котрі се питання підносили і роздували, причинили ся свідомо до підготовленя теперішньої розвязки.

«Зворот у внутрішній політиці ще не означає розвязки всіх тих великих питань, котрі довели Австрию в останних часах до так важкого пересилєня. Булоб за богато, як би ми сего вимагали а навіть сподівали ся сего. Але єе одно вельми важне, що найденю точку, з якої всі сторонництва можуть перейти до нової політики. Подано спромугу до правильного рішеня великих економічних питань, а навіть від довгих часів в перший раз засяла надія, що зближаємо ся до поважних і можливих переговорів в національних справах.

«Маємо ще вправді перед собою неприязні сторонництва, котрі стоять сувроти себе в парламенті відвикшім від усякої ро-

боти і одвічальности. Але мимо того пода- на спромуга до поправи і уздоровленя. А так як можна бути за се вдячним мужам правительства і сторонництва, котрі до сего приложили руки, щоби довести до сего зворсту, так тепер є обовязком усіх, почавши від сеї точки даліше помагати до уздоровленя.

«Дуже се корисно, що звороту сего не окуплено видатками, котрі би значно обтяжили слабій бюджет державний. Тепер іменно буде по уздоровленю парламенту найважнішою задачею довести захитаний бюджет до рівноваги. Новий міністер скарбу буде мати важну задачу довести сторонництва до свідомости сеї потреби.

«Всі хлібороби в Австрії повитають з великою радістю нового міністра рільництва гр. Букуа, бо єго дотеперішня діяльність і єго званє дають поруку, що він із повним зрозумінєм справ єму повірених возьме ся до роботи. Так отже стоїмо по кількох роках на важній зворотній точці і по так довгім часі вперше продирає ся соняшний промінь скрізь темні хмари, які залагли були овид держави».

Образки з галицько-руського шкільництва.

(Епізоди з промови пос. о. Богачевського з дня 22. жовтня с. р. при шкільній дебаті в галицькім соїмі).

Мстивість інспекторів.

Як окружні інспектори шкільні уміють мстити ся і то невинно на народних учителях, показує дальша справа учителя Ковальського з Романівки повіту теревовельського і Гавдяка

Письменьска спадщина бл. п. Костя Горбала

подає Ол. Барвінський.

Спомини з молодих літ.

(Дальше).

Свого часу воно уходило безкарно, нікому й на думку не прийшло занитати, чи се годить ся, чи воно до добра дійсно веде? А знали про тані чинности люде и «письменні» дуже добре, говорили и по своєму судили — але більше все-го мабуть такими пригодами забавлялись. — Видить ся мені, що образ такій, з першої половини а властиво з самого осередка XIX віку заинтересує, коли дійде до рук внуків і правнуків — тим більше, що вік наш так радо величаєсь прогресивними, гуманними ідеями и обичаями. Так то говорить ся — и пишесь, але на ділі не все золото, що блищить ся.

24/2 888 година 3 по обіді. Пишучи тільки в хвилях свобідніщих — и то з довгими перервами, спостерігаю, що трудно мені удержати одноцільну нитку в тоці оповіданя; мимохіть пропускаю характеристичні момента з обсервованої живні, роблю несподівані скоки наперед, а оглянувшись мущу назад вертатись и не одну залишену дрібницю знова підіймати. Так зачепивши вже раз об першу класу гимназіяльну належало подати хотьби без виразної отінки (*cientowanie, Schattierung*) нарис научної методи

и педагогичних способів в класе гимназ. «липеумъ» — як проф. Полянський зі Станіславава сто школу називав — Тисьменецкого. Але вперше поверну ще до себе, щоби вірніше розповісти, якими стежками и я до того «лицеа» попавсь, и яким чудом при цілковитій недостатці средств матеріяльних и опіки моральной ціли три роки, бо аж до укінченя III кл. гимназіяльно утримавсь. Тимчасом не вадить поповнити ще провіді немалюи ваги в нарисі шкільництва людового в тих далеких часах, а особливо назначити місце и вагу науки язика німецького. Воно справді виглядало, як колийб дожено найсильніший тиск на науку сєго язика. Що и як учено, розказав я вже повише, але призабув згадати про т. з. Sprachzeichen, через одних зне-славлений, через других уважаний яко коначний мотор пильности а особливе відваги до розговорів в язичі німецькім. Хто єго у нас до років 50-тих ба ще й потім недовго не знав и немалю якої приключки через него не запам'ятав? Лучалось — мало хто бував на стільки щаслив, щоби не відпочив коли на послідній лавці в школі Тисьменецкій, отже, лучалось, що не за одну марну річ карали різгами, на пр. гойданка, совганка на леду, найменшій несупокій в костелі, або хорони Боже легкій мимовольний усміх, та бувало и пардонують виновників за такі проступкі. Ухилитись від кари, коли прийшлось не-редержати шпрахцейхен через ніч, се у нас не-практикувалось. Modus vivendi між учениками а проклятим шпрахцейхеном був в Тисьмениці не

зовсім похожий на такій же modus в инчих місточках. Коли школяреви не удалось скоро другому накинути и мусів передержати через полудне, получав за недостаточну чуйність над другими, чи по-польській або по-руській неговорять, зараз по обіді на десерт — дві різги. Котрому не велось ворога позбутись до вечера, то за таку «гостинність», що го переночував у себе, виплачували шляфкрейцар на другий день в сумі 3—5-єх різок. Раз змовилось кілька хлопців та-кій близьких сусід, щоби накинути мені той Sprachzeichen. В вечер, вже пізною порою зібрались на улиці коло нашої хати, и викликали мене д' собі розуміє ся по німецьки: *H...! komm her!* Відгадуючи их интенцію, я хоть чув их крики, ані рухнув ся с хати; мати пораночилась в загороді здогадувалась тоже, чого им треба, відкликнулась до них: «Ага, komm her, буду ты дер» и накричала на них, щоби собі даліше йшли.

На другий день рано знайдено шпрайхцейхен в наших сінях, очевидно підкинений. Я налякав ся, плакав и не хтів ити до школи; мама стала успокоювати, врешті зібралась, завинула кавалок дощинки в платок и запровадила мене до школи сама. Тут розповіла пану професору все, що як сталось, він вислухав, маму відправив, а скоро мама за двері, розвідався у учеників, котрі corpus delicti підкинули, а що всі змовились, наче-б я не хотів взяти, хоть заслужив и утік від них, то учитель повірив им — и мене не минула обрадованна — урвалось и мені без най-

старшого учителя з Дрогобича. Першого з них окружна рада шкільна в Тереховлі 10 літ тримає на тимчасовім управительстві і не хоче стабілізувати; крім того за то, що одної неділі в марці с. р. поїхав до сусіднього села Хмельки і пояснив, як має ся закладати каса позичкова, виточує ему дисциплінарне слідство і закидає ему несотворені річі, як: 1) що він по всіх сусідніх селах їздить і бунтує хлопів проти Поляків і панів, 2) що він викликав страйки рільничі, 3) що занедбує науку шкільну, 4) що днями і ночами пересиджує в читальні, 5) що веде агенцію «Дністра», 6) що згромаджує коло себе інтелігенцію і бунтує против Поляків, 7) що уладжує аматорські вистави, як «Ніч Вефлеємска» і «Гостина св. Николая», в корчмі, 8) що одним словом всім иншим займає ся тільки не школою. Все то мали потвердити зізнання свідків, зложені перед інспектором. Ковальський подав до протоколу своє оправдане, на котре інспектор Яніцький з сьвятим обуренем бючи ся в свої шляхотні груди сказав: «Ja wiem, że to plotki; nie się Panu nie stanie. — Daję słowo honoru, że sam do sprawozdania dopiszę, że to wszystko nieprawda; byleby tam u Pana w szkole było dobrze». А хотия інспектор Яніцький вже три рази в протязі одного року був в тій школі і наочно переконав ся, що справді все там було «dobrze», мимо то заїздить еще на «спеціальну», як сам каже, візитацію, при котрій, розуміють ся все знаходять «złe». А хоч Ковальський також на той заміт подав оправдане так письменно як і устне, інспектор Яніцький того письменного оправданя на засіданю ради шкільної окружної не відчитує тільки, як сам каже, «streszcza» і подає до краєвої ради шкільної справоздане, що всі закиди против Ковальського показали ся цілком правдивими, та ставить від себе внесенє на перенесенє Ковальського до иншого повіту. Тимчасом Ковальський заповиває фальшивих доносчиків і виновників дисциплінарного слідства до суду, а судова розправа, переведена на дни 15. липня, 26. серпня, 14 і 17. вересня с. р., виказала цікаві річі. Ото суд засудив фальшивих свідків: Филипа Славського, Йосифа Закарчемного, Кирила Сучака, Стефана Тютку і Миколу Владыку та учителів Вікентія Парадовського і Антона Вінницького на арешт зглядно на гривну і зворот коштів, хотия вони толкували ся, що невинні, бо сам інспектор їх до ложного свідництва накланяв, говорячи, що о тім ніхто не буде знати. Показало ся крім того, що інспектор Яніцький уміє мимо присяги складати в суді ложні свідництва, щоби тільки невинного учителя погубити.

Подібно річ мала ся і з Михайлом Гавдяком, учителем з Дрогобича, котрому окружна рада шкільна виточила дисциплінарне слідство наслідком денунціяції кс. Шалайка. На судову

меншов заслуги... три різги. Установа що до того Sprachzeichen-а обовязувала и приватистів з III класи, и в загалі, чим висша клася, тим докладніше виконувалась. Результатом такои міри педагогично-дидактичної було те, що дійсно наломлювались до німецького язика, и хоть в класі I калічили сю німецьчину, як могли, через два або півтретя року присвоювали собі стільки розуміння, що в I кл. гимназії доволі коректно говорили и писали и виклади німецьки розуміли.

Наука в класях гимназійальних цшла досить легко. Правда, що при екзаменах приватних в Станіславові не тягнули дуже цупко за язик. Релігій учились ми майже самі, майже слово в слово, з книжки писанои складом (дикцією) научним, п. проф. мало пояснював и наука механічна вистарчала. Латини, географії и арифметики учив зовсім практично, трудности заходили для тих, що слабішу мали память, бо не скоро призбавували в своїх головах соріат verborum. Історія натуральнои з книжки Фішера*), мабуть того самого, що довгі літа учив історію природописнои в Перемишлі а оісія директорував (?) в Бродах, ми не розуміли добре впрочім мало інтересувались, бо дуже лихо написана. З геометрії знали ми дуже маленько. Мені приміром вистарчало при екзамені в третей кл. гимназ., котрий здавав по вакаціях за оба курси разом, заледве кілька правил (Lehrsätze) з науки

скаргу засудив суд кс. Шалайка на 7 днів арешту або 70 корон каря, але процес тягнув ся три роки і знищив Гавдяка. Крім того оборонець кс. Шалайка, адвокат Шайна, котрий разом є і бурмістром міста Дрогобича, чепив ся учителя Гавдяка, як та оса або павка. І так не позволив він Гавдякови минушого року відкрестувати своі хатні та насилав ему міських посівак і поліціянтів, котрі мали приказ учителя и его родині робити різні пакости. Оттак карав ся непокірливих.

Вкінці від народних учителів вимагає ся, щоби були безглядними послушниками двора. «Tylko nie przecieszaj Pan dzieci! bo kto najmie się do dworu?» так каже п. інспектор з Жовкви, як і декотрі другі інспектори, народним учителям при нагоді шкільних візитацій. Котрий учитель інакше робить, того певно не мине кара, бо панове дідичі мають також децидуючий голос так в окружній раді шкільній як і в краєвій. Учителя Шлемка інспектор Крукович з Городенки усунув з Олієвої Королівки за то, що той не позволив шкільним дітям іти на маівку до двірського саду, де відбувала ся така забава, що приміром хлопці мали лізти по умисно виставленім вигладженім друкку, на котрім дідич п. Вельовейський зверху поставив і привязав ковбасу. Но найцікавіше є то, що стало ся в Негівцях повіту калуського. Там Кирила Доскоча, ревного учителя, отця численної родини, спенсіоновано д. 1. грудня 1903 против его волі за то, що не позволив шкільним дітям місто науки шкільної ловити миші на двірських ланах дідича п. Константина Чарковского. Мої панове! Я думаю, що то встид і ганьба, щоби такі річі в нашім краю діяти ся могли. Я думаю, що ми таких річий аві одної хвилі не повинні терпіти і що нашим сьвятим обовязком покласти вже раз кінець нелюдскости і самоволі окружних інспекторів. (Оплески на руских лавах).

Япансько-росийська війна.

Англо-росийський конфлікт.

Недалеке слідство принесе певно цікав, поясненя загадочної події на Північнім морю. Як до тепер надходять в Парижа і Лондона зовсім противоположні вісти. З Парижа доносять, що цар одобрив поведене Рождественського та іменував его віцеадміралом і генеральним адютантом, а з Лондону твердять на підставі листу якогось московського торговельника до свого приятеля в Манчестері, що в памятвій ночі всі офіцери і ціла залога були п'яні, що фльота збочила з дороги, а адміральський корабель віхав на мілизну. На алярмовий сигнал повстало замішанє, два кораблі віхали на себе і

обчисленю поверхності площини, о периферію і осередку колеса (круга) и, що мене в першій раз з геометрії заінтересувало, як начеркнути лук (каблуку), щоби через дані точки проходила як поділити на довольні часті довольну лінію... и т. под. Цілои сен мудрости я набув доперва за дві або три години двома або трома днями перед самим екзаменом — и то від ученика публ. Бази Ньездзельського, котрий немало дивувався, що я так недостатчно приготував ся. Та сим разом було у мене більше щастя чим роуму знаня. Мимо того, що система розкладу предметів научних між фахових професорів вже практикувалась, питав мене окрім релігій одиноднісінський проф. Jan Noire, чоловік вельми чесний хоть задля нервної недуги великій пасіонат и, на моз щастіє з геометрії «виловив» мене власне в тім, що-м сяк-так похопив.

11/11 891... В році шкільнім 1853 поступив я в гимназію яко ученик звичайний (публичний) четвертой класи — и опинивсь в домі вірменина Шадбея, тисьменецького горожанина, котрий зволяючи мабуть волю молодои а при тім зовсім красивои своєи пані, покинув Тисьменицю и переніє ся до Станіславова, де мав здавна фільварок, з яких 40 моргів землі, шість або сім хаток для чияшванників, котрі належний чинши відрабляли в полі; дальше просторий дворок з доволі великим садом і вигідним обійстем господарским.

(Дальше буде).

власне в тій хвилі надіхала рибацка фльотилія Службовому офіцерови привиділи ся япанські торпедівці і він казав стріляти на рибаків. Рибацка фльотилія не відповідала, але ото два росийські судна почали стріляти взаімно на себе, а думаючи, що се неприятельска фльота, подвоіли еще скорість огня. Кількасот равених є на помості росийської фльоти, а корпус офіцирів, як і корпус моряків є цілком зломоралізований. — З Петербурга заперечують урядово, немов би росийські кораблі стріляли на себе взаімно, або на власні торпедівці, а і ціле льондонське донесенє виглядає надто тенденційно, щоби ему дати повну віру. Впрочім, як сказано, слідство вяснить причини катастрофи, а поки що викликало сензацію донесенє Агенції Гаваса з Парижа, що росийські офіцери з Віго віхали вчера пополудни до Петербурга.

З поля битви.

Під Мукденом ситуація незмінена, хіба що зямво доскулює чимраз більше. Росийські сили, які стоять під розказами Куропаткіна яко головнокомандуючого в Манджурії оцінюють з кінцем падолиста на 590 тисяч людей. Япанці, — як доносить з Мукдену росийска агенція — стягають знід Порт-Артура дві дивізії до армії маршалка Оями, а на їх місце приходять дві нові дивізії з Нагасаки. Обі армії стоять напротив себе часто на 800 кроків і роблять взаімні напади, головно ночью. Завважано пересуване япанських сил зі сходу на захід. — Знід Порт-Артура доносять, що там відбували ся атаки день і ніч, бо Япанці хотіли на вчера, як в день уродни мікада здобути форт Єрлюнґшан, але додають, що навіть самі Япанці не вірять сій поголосії, яка блукає вже від двох місяців. Впрочім нема жадних вістий з Порт-Артура, бо Япанці так зміцнили бльокаду, що жадна джонка не може пересунути ся.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостей та о приеднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Якова ап. брата Госп.; рим-кат. Єлисавети. — В неділю: руско-кат. Арети, Атаназія; рим-кат. Леонарда.

— **Скликанє державної ради.** Wiener Zig. оголосила цісарєке шисьмо, яким скликано державну раду на день 17. с. м.

— **З „Основи“.** Загалньі збори товариства слухачів політехніки „Основа“ відбудуть ся дня 13. падолиста 1904. на техніці. — *Виділ.*

— **Читальня „Просьвіти“ на Личаківі у Львові.** Перші загалньі збори новозасновуючої ся Читальні „Просьвіти“ на Личаківськім передмістї у Львові відбудуть ся в неділю дня 6. падолиста с. р. о 5. год. по полудни в домі при ул. Личаківській ч. 122.

— **З Чорткова доносять:** Читальня „Просьвіти“ в Чорткові дає дня 9. падолиста с. р. аматорське представленє штуки «Кара совісти» Григорія Цеглинського в сали місцевого уряду громадського.

— **Презвиту на опорожнену парохію цісарєкого наданя в Гозієві одержав о. Теодор Василик.**

— **Вершок нетакту та злоби.** Дня 31. жовтня відбули ся похорони витомця б. п. Тадея Сухого. По скінченім церковнім обряді похороннім, промовив над домовиною витомець І. р. товариш покійного. Відтак виступив нечаянно п. Гарасимів, правник, та поклекуючись на своє знаомство з покійним ще з часів гімназіяльних, сказав таку бесіду: «Шанібна Громадо! Що ж дивного та незвичайного стало ся? От, сліпа природа, сліпа, глуза судьба скосила молодечий цвіт. А причинило ся до того і людське недбалість. Ото ті наставники покійного, що мають претенсії бути провідниками молодіжи, позволили собі на шафованє людським житєм. А шкода того житя, бо покійник відзначав ся гарними прикметами. Я не хочу однак держати ся в цілім сьвітї культурнім привятої засади: «De mortuis nihil nisi bene», та скажу і про его темні сторони. Покійник був звичайним чоловіком. Бо хоть его серце було за чисте, за благородне, щоби посвятити ся духовному званию, то він се зробив. Вступив однак до семинарії лиш на те, щоби бути колись в найблизших зносинах з «людом», на якого службу посвятив своє житє. Та тяжка, внутрішня борба в его душі захитала

*) Книжка ся була вже давно на язик польський через якогось Leśniewsk-ого переложена.

не мало его здоровлем». Такий, менше більше, був перебіг гадок похоронної бесіди. Кінця не наводжу, бо не чув, а зглядно не хотів чути. Обиджений в своїх релігійних чувствах, в своїм пошанованню священнического стану, обурений киненем так тяжкого закиду на память покійника — я вийшов. Таких вражін дівали і мої товариші. Належить лиш приписати їх тактові та пам'яті на торжественну хвилю і біль пригнетених родичів покійника, що не обявили в наглядний якийсь спосіб, як їх вразив той крайній нетакт, а що більше ложне очерчене пам'яті покійника, який вже не в силі сам боронити ся перед пашквілем свого бувшого товариша з гімназьяльної лавки. Але треба бути справдішим нігілістом, навіть під зглядом товаришким, щоби на підставі «поступово вильводумних» розмов, які водять ся між молодими незрілими хлопцями, виступати в торжественній хвилі похорону, ніким не прошений і нічим не управлений та перед лицем родини і теперішних его товаришів богословів поневіряти пам'яттю чистого і благородного покійника. Товариші-богослови бл. п. Тадея, які мали нагоду пізнати его так всесторонно, як се тільки можна при спільнім, нерозлучнім співжиттю під клявзурою, з обуренем відкидають сей надгробний пашквіль п. Гарасимова. Кажуть, що гнена відорпує трупа і пожерає его, а п. Гарасимів захотів відорпати добру славу покійника, яко чесного чоловіка, і пошарпати єї своїми атеїстичними зубами. З обридженем згадую на той мерзкий вчинок, а подаю его до публічної відомості тому, що коли за знеславлене тліїних останків є кара, передвиджена карним законом, то за знеславлене пам'яті покійника нехай бодай загальна опія вимірить належний осуд такому поступовому бандитизмови. *О. В.*

— **Іменование.** Цісар іменував надзвич. проф. кравіського університету д-ра Цезара Русяна звичайним професором львівської політехніки.

— **Пожарний «Сокол» в Глубічку.** борцівського повіта, засновано на статуті львівського «Сокола». Ц. к. намісництво вже затвердило статут.

— **В Дубні,** переворського повіта, засновано в минулім році пожарну філію «Сокола», про якої загальні збори була в останніх часах вістка в часописях. На то одержав львівський «Сокол» лист, з якого подаємо декілька виїмків. З них слідно, що наше селянство радо стремить до просвіти і поступу, але потребує проводу, а сего не всюда уділює ему наша сільська інтелігенція. «За ласкаве поучене нас — читаємо в тім листі — а заразом за подане нашого Товариства в часописи шлемо щире Спаси Біг. Други наші прочитавши в новинах часописий допись «На західних окраїнах» ободрились много духом, бо стали тим гордити ся, що так їх звеличаю по всій Русі, — а повліяло то також много на нашу цілу громаду, котра теер дуже низько підупала. Не дивота, бо нема кому тут заняти ся бідним нашим хліборобом. Ми справді дуже бідні — інтелігенція нашої у нас нема, а яка і є, то і та нічого для нас не робить, проте нема що і говорити про посту якийсь, та просвіту народну. Хотий є у нас Читальня «Просвіти», але она не живе, а наряд окружений Мазурами більше горнесь до польських *Więsów* і *Dzwonków*, бо багато намножило ся Стояловців. Але з часом, як завязалоє у нас Товариство пожарний «Сокол», молоді наші люди оживились иншим духом, бо не тільки, що численно вступують в ряди молодого «Сокола», але загадали утримувати Читальню «Просвіти», організувати хор і заложити якесь фінансове підприємство. Початок до того всего дала допись в часописях, за що нехай буде вільно зложити подяку Вам, Сьвітлі Други і Борці руского народа, що так зуміли розіграти нашого спячого духа. Дописи такі на вид мало значні, однак они ділають на селян. Одна така допись може рушати цілі села. Гарзд! *Г. В. Сокол.*

— **Для Спілок ощадности і позичок.** В часі від 5. до 17. грудня 1904 р. урядить Бюро Патронату з припорученя Виділу кравего з дня 22. жовтня с. р. ч. 103656 — XI практичний курс лауки для касперів і членів заряду Спілок ощадности і позичок. На сей курс, що відбуде ся у Львові, можуть бути прийняті кандидата представлені зарядами Спілок сествуючих або основательними комітетами проєктованих Спілок і зголошених до Бюра Патронату. Зазначує ся при тім, що число учеників на курсі є обмежене до 32. До кожного прошеня о прийняте на курс треба долучити: 1) Метрику хрещеня або звичайний метрикальний витяг кандидата. 2) Пробу звичайного письма кандидата разом з его заявою, що наколи буде прийнятим, зобов'язує ся прибути на науку і придержувати ся обов'язуючої в часі науки інструкції. Кандидата незасібно можуть узискати заступому від кравего Виділу по 50 К., о що треба в поданю о прийняте просити. Крім того готове Бюро Патронату поперти заходи прийнятих на курс кандидатів з місцевостий дальше від Львова положених о знижене ціни їзди залізницею. В тій цілі належить долучити до поданя о прийняте друге подане до властивої Дирекції залізниць державних. Поданя

ті зверне Бюро Патронату, по заосмотреню своім потвердженням, кандидатам прийнятим на курс з виясненем, як треба з ними дальше поступити. Вкінці постарас ся Бюро Патронату також о догідне поміщенє учасників курсу через час їх побуту у Львові. Неостемпльовані поданя о прийняте на курс належить вносити до «Бюра Патронату для Спілок ощадности і позичок при Виділі кравем у Львові» найдальше до дня 20. падоліста 1904 р. Неузгляднені поданя будуть звернені.

— **Товмація панама.** Ціле вчерашне передпудне заняло відчувуване акту обжалованя, обіймаючого, як ми згадали, 200 сторін письма. Пополудни переслухано головного винювника Регенштрайфа. Він зізнав, що старас ся вести господарство, як міг найліпше. Причиною малого доходу в 1902 р. були аграрні нещастя. Рахунки провадив так, як їх передше ведено, а надіючи ся скорої катастрофи з товмацкими добрами не заводив нових книг рахункових. Що до обманств при закупні волів обжалованих оправдує ся тим, що воли мусіли менше важити, коли приставлено їх до двора, бо через дорогу виголоділи, тому треба було вписувати ржнію вагу торгової а стверженої в дворі. Крім Регенштрайфа переслухано ще коротко прочих обжалованих Бремю і Герца Найфельдів.

— **Розгар між петербурскими студентами.** Редакції дневників в Петербурзі одержали до оголошеня отсей урядовий комунікат: «Дня 22. жовтня повісив ся в петербурській вязниці студент петербурского університету технолоґічного інституту Іван Малишев, держаний у вязниці під замітом державного злочину. Смерть Малишева викликала розрухи студентів. з між яких лиходумці пустили видуману чутку, що Малишева увязнено без достаточних причин, та що его самоубийство було наслідком лихого з ним поведеня в вязниці. Видано навіть гектографовані відозви, в яких пояснювано обставини смерти Малишева і покликувано молодіж на день 30. жовтня на площу казанського собору для висловленя збірною протесту. З сей причини уповажено нас (се є петербурські дневники) до оголошеня, що Малишев був у вязниці від трох місяців; слідство ствердило, що він належав до тайного товариства і провадив агітацію між робітниками, аби організувати оружій розрухи підчас похорону секретаря стану Пльвого. Перед смертю Малишев крім листу до батька, лишив картку, в якій пише, що причиною постанови самоубийства не було замкненє у вязниці, але нехиті до жити. Між иншим він пише: «Не хочу жити. І не вазниця є того причиною. Причина є в мені самім. Я не варт жити. Давно вже я хотів покінчити з собою». — Дня 30. жовтня, як пише «Новое Время», в казанськім соборі було вельми много студентства обох полів. По богослуженю молодіж довго не розходила ся, а деякі стали перед собором. Передше говорено вже про якісь розрухи, заповіджені відозвами беаіменних агітаторів. Перед собором стояв зобільшений відділ поліції. Приїхав також градоначальник Петербурга генерал-адютант Фуллов. Він звернув ся лично до студентів з просьбою аби розійшли ся, що і стало ся.

— **3 Тов-а св. Петра.** На річ Тов-а св. Петра в місяці жовтня прислали дальше (в коронах): дек. підгаецький о. Лотоцький 11870, на котрі зложили: церква в Завалові, Носові, Лисі ад Носів, Соснові, Бокові, Мозолівці, Тяловодах доч. Мозолівки, Увсю, Підгайцях, Старім місті ад Підгайці, Сілли ад Підгайці і Галич ад Підгайці по 5, о. Онишкевич пар. Мужилова, о. Дурбак пар. Божикова, о. Гувар крл. і пар. Завалова, о. Кичура пар. Носова, о. Король пар. Саранчук, о. Сабат пар. Соснова, о. Щуровский пар. Маркови і п. Лев Швак уч. народн. шк. в Тернополі по 2, др. Гвоздецкий ц. к. судия, п. Литинський ц. к. адвокат податковий, п. Коваль ц. к. офіцій судовой і п. Калайский урядн. каси задат. — всі з Підгаець, п-ні Билиньска жена о. Билиньського зав. Підгаець, п-ні Гордієвска дочка о. Гордієвского і п. Лев Квасневский ц. к. инспектор шк. народ. по 1, жертви з акафістів в Мужилові 4-24, Тростянці 2-50, Сілку ад Божиків 4, Підгайцях 7-40, Мозолівці і Гяловодах 5-12, Литвинові 3, а в Старім місті ад Підгайці 9-44; дек. ходорівський о. Кмицкевич 32-40, на котрі зложили: церкви в Залізцях, Жираві і Бородчицях по 5, о. Винницький пар. Залозець і его жена Наталія, Гнат Ілечко, Михайло Пшик, Іван Вербовский Стахів — всі з Залозець і Дмитро Давидів з Жирави по 1, Марія Калінець і Юрко Дубовский з Бородчиць по 2 К, Луць Кобак, Николай Лашко, Гринь Кучер, Петро Мартинів, Стефан Кучер, Гринь Николін і Мартин Кобак — всі з Бородчиць по 1, а о. дек. Кмицкевич за проповідь о. крл. Пюрка 40 с; о. Мартинець вяр. Гніздичева від себе 1, а від церкви 5; пар. Янова д. тероб. о. Лавровский Теофіл і катихат зі Львова о. Левицкий Ярослав по 2; о. крл. Шах парох св. Варвари в Відні від брацтва 10, а від себе і д-ра Кулачковского по 2; неопресвитери замість телеґрами до тов. Білинського з нагоди его віянчя 2-40; посли соймові на руки о. Богачевского 16, а торговля риз церковних Устенський і Сложарский у Львові 10

К. «Благослови Боже всі любящі благоліпше дому Твоєго». — *Виділ.*

— **Дрібні вісти.** Міска рада Золочева надала почетні горожанства кравому маршалкови гр. Стан. Баденьому і старості Бол. Студзінському. — Стипендию з фундації бл. п. кн. Льва Сапіги в квоті 1900 К одержав др. Бронислав Сабат для виїзду до Парижа на студії в області фізики в робітнях проф. Куріє і проф. Бекерела.

Просить ся о і сотик на будову Дому «СОКОЛА» у Львові.

Телеґрами

з дня 4. падоліста.

Інсбрук. *Tir. Tagblatt* пише, що правительство наміряє скликати тирольський сойм, бо є надія, що Італійці не будуть вести обструкції.

Відень. Зачувати, що на однім з перших засідань парламенту правительство внесе предлогу що до управильненя еміґраційних справ.

Кольонія. *Köln. Volksztg* доносить з Риму: Папский підсекретар стану della Chiesa заявив, що донесене про дозвіл італійским католикам брати участь в виборах, є зовсім неправдиве.

3 галицкого сойму.

Вчерашне ранішнє засіданє виповнило дискусия над проєктом закона про правні відносини учительства. По ухваленю кількох поправок при поодиноких параґрафах, прийнято решту без зміни в другім і третім читаню, на чім покінчено засіданє 8 год. 1/2.

Після перерви о год. 1/4. палата ухвалила ряд видатків, злучених з введенем в житє ухваленого закона про правні відносини учительства. Відтак полагоджено справи молочарства і школи господинь в західній Галичині та інвестицій в Кривиці.

Прийнято до відомости справозданє кравего виділу з чинностей в обсягу кравего промислу і ухвалено вівзати правительство, щоби замість гончарских шкіл в Коломиї і Львові оснувало висше гончарске заведенє у Львові; призначено 38.300 К на столярську школу в Кальварії Збжидовській, 13.500 К на машини для фабрики забавок в Яворові; ухвалено гваранцію на 300.000 К позичок для крав. промислового «Звіонзку» і субвенції 30.000 К замість дотеперішних 15.000 К; для промислової «Ліги» 10.000 К. Ухвалено резолюції до правительства в справі регуляції Висли, Верешниці, Вислока, Пельниці і Ржеменьских багон, а вкінці і Полтви.

З нагоди внесеня на будову шпиталя для божевільних прийшло до острої полеміки між ексц. гр. Водзїцким а ексц. Д. Абрагамовичем і різько зазначила ся ріжниця межі західно- а східно-галицькими послами. При голосованю заявила ся більшість 44 голосами против 39 за внесенем бюджетової комісії, щоби в виду розширення заведеня в Кульпаркові не будувати на разі окремого заведеня в західній Галичині. По вислуханю справозданя кравего виділу з санітарного обсягу, приступлено до замкненя засіданя. Передтим же відповів правительственный комісар гр. Лось на інтерпеляцію пос. Гломбінського в справі подій під памятником Уейского у вівторок. Комісар сконстатував, що поліція не перешкоджувала ані походам через місто, ані співаню патриотичних лісень, а вмішала ся аж тоді, коли один з демонстрантів зачав промовляти підбурюючо против держави і посідаючих клас. Поліцію привитано свистом, окликами «ганьба» і камінями і тоді двох поліціянтів витягнуло шаблі і за се виточено їм судове слідство, бо одинока, легко в голову равена особа зізнала на ратунковій стації, що рану одержала від удару поліцейської шабляки.

Початок нвїшнього засіданя по год. 1/2 12 По петициях, відчитано внесене о. Мазикевича о заснованє реальної школи в Раві рускій і інтерпеляцію пос. Олесницького в справі надужить адміністраційних властей против «Січий» в Косові.

З дневного порядку полагожено прихильно 16 петицій емеритованих і чинних учителів, 15 інших петицій переказано краєвій раді шкільній; кільком громадам звижено або відписано шкільні претенсії. Ухвалено вивести правительство до пособлення худобячою солюю з причини посухи тарнівському повітові; переказано комісії залізничній справу переняття акції першешства на суму 440.000 К локальної залізничі Золочів-Сасів-Ушня; вивано правительству до береження інтересів галицького рільництва при зміні цлової тарифи та обильнійше субвенціоноване поодиноких товариств і галузій галицького хліборобства, як також усунення тарифи на цукрові буряки.

В справі достав для війська ухвалено резолюції предложені комісьюю. Відіславши справу оплат від спадщини у Львові і Кракові на річ місцевого фонду убогих до краєвого виділу в цілі пертракцій з правительством, приступлено до доповняючого вибору одного члена краєвого виділу. Підчас скрутній вислухано замкнене рахунків скарбківської фундації за р. 1902 і поручено виділоди краєвому вивести заряд фундації до вясненія причин переступленія преліментаря бюджету. Засіданє треває дальше.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лейдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.
від 1. до 16. падолиста 1904.

Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлене. В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлене. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білєтом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлене омнібусами Кольосою, акі ждуть коло Віденської кавварні.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Бернстерне Берноо

LABOREMUS

драма в 3 актах.

переложена після авторизованого, німецького видави

Львом Лопатинським.

Модерна тема і модерне наскрізь ві переведене. Діяльог є справді містерною плетінкою драматичної роботи. Єго читати є може більшим вдоволеням, як бачити на сцені, де певно пропадає не один дотепний натяк та тонка відтінка.

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

Всілякі КУПОНИ

вильосовані

цінні папері

виплачує без потрученя
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного.

Товариство „Просьвіта“ у Львові

підняло ся в сім році виданя, якого потреба для всеї нашої суспільности дуже діймаючо дає ся відбувати. Іменно під редакцією голови Товариства „Просьвіти“ проф. Юліана Романчука мають видавати ся твори наших найзнаменитіших письменників в цілі їх сполукаризованя. Перша книжка, яко том I. „Рускої письменности“, обнимаючий твори Котляревського, Артемовського-Гулака (межи ними і зовсім ще незнані) і Гребінки, з портретами і короткими життєписами авторів вже появиля ся і продає ся в гарній оправі по 1 кор., в найгарнійшій оправі 1-50 кор. На пересилку поchtову долучити треба 30 сот. більше. Висилає ся тільки за попередним надісланем гроший або за побранием почтовим (Nachnahme).

Позаяк наклади виносить веего 3000 примірників, проте просимо спішити ся з замовленнями.

Дістати можна в Канцелярії Товариства „Просьвіти“ у Львові, Ринок 10.

В книгарні Товариства ім. Шевченка, в книгарні Ставропільській можна дістати отсі праці видаві проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназий Ціна 1 К.

Партийна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне жите (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціалізм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці владжені на основі творів професора берлинського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1. мая 1904.

(Приїзд і відїзд поданий після середно-європейского часу).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець)	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець)
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:20	до Іцкан, Яс, Букарешту, Жидачева, Потутор, Керезмезе, Чорткова (від 1/2—3/4), Сучави
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуща, Делятина (чер. Коломий 1/2—3/4 вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе (1/2—3/4 вкл.)	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Гусятина, Чорткова
7:30	з Рави рускої, Сокаля	6:45	до Лавочного, Пешту, Дрогобича, Борислава
7:40	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:50	до Яворова
7:45	з Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Любачева, Самбора, Закопаного
8:00	з Самбора, Хирова	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Ясла, Освенціма
8:10	з Станіславава, Жидачева, Потутор	9:10	до Лавочного, Хирова, Калуща, Ходорова
8:20	з Яворова	9:25	до Самбора, Хирова
8:55	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного через Краків, Мезеляборча, Пешту	10:35	до Тернополя, Потутор
10:02	з Стрия, Борислава	10:45	до Черновца, Делятина, Заліщик, Новоселиці
10:20	з Рашева, Любачева	10:50	до Бельця, Сокаля, Любачева
11:25	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	1:55	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
1:10	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	2:45	посп. Іцкан, Яс, Букарешту, Потутор, Калуща, Жидачева, Чорткова, Вишніці, Керезмезе
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча, Риманова, Івонича, Сянока, Хирова	2:55	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги, Закопаного
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуща, Заліщик, Кіцмани, Новоселиці (через Жучку, Вишніці)	3:05	до Стрия, Хирова, Борислава, Тухлі від 12/15—30/15 вкл., Сколього (1/2—30/15 вкл.), Ходорова, Калуща
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	3:30	до Рашева, Любачева, Хирова
4:35	з Стрия, Хирова, Тухлі (12/15—30/15), Сколього (1/2—30/15)	3:40	до Самбора, Хирова
4:45	з Яворова	5:48	до Яворова
5:03	з Сокаля, Бельця, Любачева	5:55	до Коломиї, Жидачева
5:10	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Потутор, Заліщик, Гусятина, Івана пустого, Скали, Копичинців	6:20	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Карльсбаду, Хирова, Пешту, Н. Санча
5:40	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освенціма	6:40	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуща
5:50	з Іцкан, Жидачева, Новоселиці і Сучави	7:05	до Рави рускої, Сокаля
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
9:10	з Іцкан, Букарешту, Чорткова, Потутор, (Жидачева 1/2—30/15) Гусятина, Керезмезе, Калуща	10:05	до Черемшля (1/2—30/15 вкл.), Хирова, Н. Загря
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Вроцлава, Варшави, Праги, Освенціма, Хирова	10:42	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
10:00	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Кракова, Відня, Вроцлава, Праги
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івана пустого, Гусятина	11:00	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Грималова
10:40	з Лавочного, Пешту, Хирова, Калуща, Борислава	11:05	до Стрия
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Рави рускої, Любачева (що неділі)
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги, Закопаного, Н. Санча
3:25	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	2:51	посп. до Іцкан, Яс, Букарешту, Чорткова, Керезмезе (від 1/2—30/15), Сучави, Кіцмана
	на дворець „Підзамче“	4:10	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги, Пешту, Самбора, Сянока, Освенціма
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ і Бродів		з двірця „Підзамче“
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Чорткова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятина, Чорткова
5:06	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Потутор, Івана пустого, Скали, Гусятина, Бродів, Грималова	10:52	до Тернополя, Потутор
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івана пустого, Скали, Гусятина	2:09	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Копичинець, Гусятина, Грималова, Скали, Івана пуст.
3:04	з Тернополя, Бірок великих, Грималова	9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
		11:24	до Підволочиск, Бродів, Копичинець, Заліщик, Івана пустого, Скали, Гусятина, Грималова.

ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ

Приходять на головний дворець:

з Брухович 6:42, 7:30 рано, 11:45 перед полуд. 3:00, 4:30 і 5:03 пополудни, 7:54 і 8:59 вечером, (до 11/9 вкл.) з Янова 8:20 рано, 1:16, 4:45 попол., 9:25 вечером (від 1/5 до 30/1 вкл.), 10:10 вечером (від 15/5 до 31/8 вкл. в неділі і сьвята), зі Ширця 9:35 вечер. (1/6 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята), з Любіня вел. 11:35 вечером (від 15/5 до 11/9 вкл. що неділі і сьвята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейський рїзняє ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12. год. 26 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано об'єднано рамками. — В місті продає білєти аничайні агенція часописий Й. Ст. Соколовского пасажа Гавсмана 9. від 7. рано до 8. вечером. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Краснічких ч. 5.) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їзди, в годинах урядових від 8. рано до 3. пополудни, а в неділі і сьвята від 9. рано до 12. в полудне.

Відходять з головного двірця:

до Брухович 5:48 рано, 9:30 і 10:50 передполудн., 1:05, 3:35 і 5:05 попол., 7:05 і 8:04 веч. (від 8/5 до 11/9 вкл.) 11:10 в ночи (що неділі), до Янова 6:40 рано, 9:15 передпол., (від 1/5 до 30/9 вкл.) 1:35 попол. (від 15/5 до 31/8 в неділі і сьвята), 3:18 попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.) і 5:48 пополудни, до Ширця 1:45 попол. (від 1/6 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята), до Любіня вел. 2:15 попол. (15/5 до 11/9 вкл. в неділі і сьвята).

Кождий курець нехай домагає ся правдиво руских паперців:

Козак, Кобзар, Гуцул.

Цигаретові тутки:

Козак, Фелькович.

Дістати можна всюди.

(1-33)